

Motion till riksdagen 2012/13:C345

av Allan Widman (FP)

Avskaffande av fideikommiss

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om åtgärder för fortare avskaffande av fideikommiss i Sverige.

Motivering

En lika märklig som orättvis kvarleva i svensk egendomsrätt är så kallade fideikommiss. Instiftandet av fideikommiss var ett sätt att behålla framför allt adliga egendomar odelade vid arvskiften, eftersom Sverige inte tillämpat så kallad *primogenitur*, det vill säga rätten för äldste sonen att ärva merparten eller allt, i en sammanhållen egendom vid arvsskifte. Fideikommiss utgjorde ett legalt undantagsmedel som satte arvslagstiftningen ur spel.

Redan 1810 infördes förbud mot nyinrättande av fideikommiss i fast egendom. År 1930 utvidgades förbudet till att gälla lösöre. Sedan den 1 januari 1964 gäller att alla fideikommiss ska upphöra när innehavaren avlider. Sedan dess har ett stort antal kommissariat också upphört. Bland dem som fortlever finns dock ett antal av Sveriges större lantegendomar.

Fortlevnaden för bestående fideikommiss är beroende av att regeringen utnyttjar den undantagsmöjlighet som gavs i avvecklingslagen, att ge dispens från avvecklingstvånget. Den bestämmelsen har tillämpats allt oftare när det gäller kvarvarande fideikommiss. Det kan därför befaras att målet att få detta ingrepp i arvs- och egendomsrätten att en gång för alla upphöra inte kan uppnås utan ytterligare åtgärder.

Det finns idag flera andra möjligheter att hålla en egendom samlad, som innebär att enskilda inte behöver fråntas sin arvsrätt. Såväl lös som fast egendom kan förvaltas i form av bolag eller stiftelser, där inflytande ges åt alla efterlevande, samtidigt som förbehåll mot splittring skrivs in i urkunden eller bolagsordningen.

Fel! Okänt namn på

Fideikommissnämnden har här en viktig uppgift och bör ges i uppdrag att genom ökad upplysning och aktiva åtgärder försöka uppnå att kvarvarande kommissariat ombildas. Detta bör riksdagen ge regeringen till känna.

Stockholm den 3 oktober 2012

Allan Widman (FP)